

"Хатиква" над Освенцимом

Ежегодная Азкара - церемония памяти жертв Катастрофы в Латвии и Эстонии - состоялась 20 ноября в филиале Яд ва-Шем в Гиватаим.

Как и в прошлые годы, приехали наши земляки во всего Израиля. В зале на 400 мест разместились, в т.ч. и на ступеньках, около 430 человек. Те из узников гетто и лагерей, кому здоровье позволило, пришли с детьми и внуками. На церемонии присутствовали также посол Латвии г-н Андрис Вилцанс и посол Эстонии г-жа Малле Тальвет-Мустонен.

Были зажжены 6 свечей памяти (см. описание рядом с фотографиями). Молитва "Эль мале рахамим", прочитанная раввином Фрейлихом, никого не оставила равнодушным. Кадиш сказал Залман Дубин. В 16 лет он оказался в рижском гетто, где потерял всех родных. Руководитель отдела Праведников народов Мира в Яд ва-Шем г-жа Ирена Штейнфельд



לזכור ולהעביר לדורות הבאים

האזכרה השנתית לזכר קורבנות השואה של לטביה ואסטוניה, התקיימה ב-20 לנובמבר 2013 בשלוחת "יד ושם" בגבעתיים.

גם השנה כמו בשנה שעברה הגיעו מכל רחבי הארץ, מקיבוצי הגליל העליון בצפון ועד לבאר שבע וערד בדרום, מעל 430 איש ואישה התכנסו באולם שבו מקום ל-400, על כן נאלצו חלק מן החברים לשבת על המדרגות. בין הנוכחים היו ניצולי שואה, שזכו להגיע עם ילדיהם ועם נכדיהם. את העצרת כיבדו בנוכחותם שגרירי לטביה ואסטוניה וכן ראשי מרכז הארגונים של ניצולי השואה.

כבכל שנה החלה העצרת בטקס הדלקת שישה נרות זיכרון (ראו פירוט ליד התצלומים). הרב משה נתן פרייליך ריגש את כולנו בפרקי תהילים ותפילת "אל מלא רחמים". הקדיש נאמר על-ידי ניצול השואה זלמן דובין אשר בגיל 16 נכלא בגטו ריגה, שרד שלושה מחנות ריכוז וביוני 1946 עלה ארצה.

הגב' אירנה שטיינפלד, מנהלת מחלקת חסידי אומות העולם ב"יד ושם", סיפרה על ז'ניס ליפקה ועל רוברט סדולס ועל תושבי לטביה אחרים, אשר סיכנו את חייהם

В память о детях, погибших в Шоа и в честь потомков олим из Латвии и Эстонии, стоящих на страже Израиля, свечу зажёл старший сержант Матан Левенберг - потомок семей Левенберг из Талсы и Крислав и Розенкович из Риги. Его сопровождала мать Михаль.



את הנר לזכר הילדים שנרצחו בשואה ולכבוד בנינו ונכדינו – צאצאי עולים מלטביה ואסטוניה העומדים על משמר ארצנו הדליק סמל ראשון בגדוד "רעם" מתן לוינברג, נצר למשפחות לוינברג מ-Talsy ו- קריסלב ורוזנקוביץ' מריגה. את מתן לוינברג מלווה אמו מיכל

рассказала о Жанисе Липке, Роберте Седолсе и других жителях Латвии, спасавших евреев. Всего Яд ва-Шем признал Праведниками 131 жителя Латвии. Среди почётных гостей был также искусствовед Виктор Янсонс, автор концепции музея Жаниса Липке, спасшего более 50 евреев.

В отрывке из фильма "Рассказы гетто. Рига" на фоне кинокадров, снятых в 1941 г., мы услышали рассказы тех, кто пережил Шоа в

בהסתירם יהודים בימי השואה. סה"כ הוכרו ע"י יד ושם 131 תושבי לטביה כחסידי אומות העולם. בין אורחי הכבוד נכח גם הבמאי ויקטור Jansons מריגה, אשר לקח חלק בעיצוב המוזיאון ע"ש ליפקה, אשר מוקם במקום המסתור שבו הוסתרו מעל 50 יהודים.

לאחר מכן, הוקרן קטע קצר מהסרט "סיפור גטו. ריגה", התרגום לעברית נעשה ע"י נעמי אחימאיר. הקטע כלל

המשך בעמ' 2 Продолжение на стр. 2

זיכרון

Поездка в Латвию и Эстонию по программе "Корни и память"

02.07.2014 - 11.07.2014

Подробности и запись: latest@bezeqint.net

или по телефону 03-6093476



שורשים

סיור בלטביה ובאסטוניה כולל ביקור בערי שדה

02.07.2014 - 11.07.2014

פרטים והרשמה:

latest@bezeqint.net

או בטל' 03-6093476



צילום: יד ושם

В память о жертвах Шоа в Латвии свечу зажгёт узник рижского гетто Иешаягу Тайц. Он прошёл через концлагеря Кайзервальд, Штутхоф и Бухенвальд. Вместе с семьёй приехал в Израиль в 1966 г. Его сопровождали дочь Фанни Дроп и внук Амир Дроп.



צילום: יד ושם

את הנר לזכר יהודי לטביה כולה שנספו בשואה הדליק אסיר גטו ריגה מר ישעיהו טייץ. הוא עבר את כל המסלול של אסירי גטו זה כולל מחנות הריכוז Kaizerwald, Shtuthoff Buchenwald ו- מר טייץ עלה עם משפחתו לישראל ב- 1966. הוא מלווה בבתו פאני דרור ונכדו אמיר דרור

Риге. Спасибо Нозми Ахимеир за перевод этого отрывка на иврит и подготовку титров.

С интересным докладом об иврите в Риге, где где этот язык не только завоёвывал сердца молодёжи, но и вёл её на борьбу, выступил д-р Авшалом Кор, известный лектор-языковед, сын узника рижского гетто Шломо Кора.

Популярный певец и композитор Ханан Йовель тронул всех песней-молитвой "Кадиш" из цикла "Мой молитвенник". Песни, которые он подобрал для нашей церемонии, безусловно украсили этот вечер. Мать Ханана, Белла Лифшиц, приехала в конце тридцатых из Варакалян.

По традиции, в заключение был показан на экране список



Нозми Левитин, внучка учителя иврита из Тарту Лейба Левитина, зажгла свечу в память о евреях Эстонии. Среди убитых осенью 1941 г. были и её родные. Вместе с Нозми свечу зажигали её племянник Гидон Зунделевич с дочкой Даной – самым младшим участником Азкары.



צילום: יד ושם

את הנר לזכר יהודי אסטוניה שנרצחו בשואה הדליקה גב' נעמי לויטין. נכדתו של לייב לויטין – מורה לעברית ותנ"ך ב-Tartu. רבים מבני משפחתה נרצחו בסתיו 1941. את נעמי מלווה אחיינה גדעון זונדלביץ' ובתו דנה – דור רביעי לניספים בשואה.

земляков, скончавшихся за последний год.

В заключительном слове я подчеркнул, что цель этой встречи, как и других мероприятий, это: "Знать, помнить и передать следующим поколениям. Память и знание передаст нам старшее поколение", - и я указал на сидевших в первых рядах 100-летнего

השבת והצבעתי על בן ציון סולומין שזה עתה חגג את יום הולדתו ה-100, על עו"ד ברוך מינקוביץ' בן ה-99 ועל הרי-אריה הינדן בן ה-95 אשר ישבו בשורות הראשונות באולם. העצרת ננעלה בשירת ההמנון הלאומי, וכאן ציפתה



Свечу в честь Праведников Народов Мира в Латвии зажгли Доля и Шмуэль Бурины. Их отец Берл Бурин сумел бежать из лагеря Кайзервальд и был спрятан латышской семьёй Озолиньш. Братья Бурины были активными участниками еврейского возрождения в Риге 50-х и 60-х годов.



נר לכבוד חסידי אומות העולם הדליקו האחים דוליה ושמואל בורין. אביהם קרל בורין ברח ממחנה Kaizerwald ומצא מקלט אצל משפחה לטבית Ozoliņš. האחים בורין היו פעילים בתקומה היהודית בריגה בשנות החמישים והשישים.

צילום: יד ושם

המשך מעמ' 2

Продолжение со стр. 2

Бенциона Соломина, 99-летнего Баруха Минковича и на Харри-Цви Хиндена 95-ти лет.

Как всегда, мы закончили гимном "Хатиква", но на этот раз он звучал на фоне видеоклипов полёта звена израильских ВВС над лагерем смерти Освенцим. Ни стар, ни млад не могли сдержать слёз при виде этого символического зрелища.

לקהל הפתעה – על רקע צילי התקווה הוקרן מטס חיל האוויר הישראלי מעל למחנה המוות אושוויץ. הקהל, שביניהם היו צעירים רבים, לא הצליח להסתיר דמעות התרגשות למראה ההיסטורי הזה... אנו מודים לרכזים האזוריים בחיפה והקריות, בשרון, בשפלה, בירושלים ובדרום שבזכות סיועם

Аба Пивоваров, уроженец Тарту, зажёл свечу в честь евреев, воевавших против немецких фашистов, и в память тех, кто погиб на бое боя. Боец Эстонской дивизии Аба закончил войну в Эстонии в 1945 г. Репатриировался в 1973 г. и работал инженером.



את הנר לכבוד החיילים היהודים שנלחמו בצורר הנאצי, ולזכר אילו שנפלו בשדה הקרב הדליק מר אבא Pivovarov, יליד טארטו. הוא נלחם בחטיבה האסטונית של הצבא האדום וסיים את המלחמה על אדמת אסטוניה, באביב 1945. עלה ארצה ב-1973 ועבד כמהנדס.

Как и в прошлом году, в организации подвозок на автобусах помогали активисты в Хайфе и пригородах, в Беэр-Шеве, Шароне, Иерусалиме и Ришоне. Всего нам помогли 9 координаторов – большое им спасибо. Ведь в немалой степени благодаря их усилиям зал был переполнен! Спасибо бессменной ведущей этой церемонии Софи Коцер, а также Дову Двиру за подготовку видеосюжетов.

Мы благодарны также отделу церемоний в Яд ва-Шем, который уже третий год помогает нам в проведении Азкары.

הרב ארגנו גם השנה הסעות. תודה גם לדב דביר על הכנת הסרט וקטעי הווידיאו, למנחה סופי קוצר. ותודה לעשרים פעילי האיגוד הנוספים שתרמו לעריכת העצרת. חובה נעימה היא להודות לאסנת לוי ולכל הצוות המיומן של אגף האירועים של "יד ושם" אשר זו השנה השלישית מסייע לנו בעריכת העצרת. ותודה למוריס ממן מ"היכל יהודי ווהלין", שדאג לכל הפרטים הטכניים.

Эли Валк, Председатель Объединения

אלי ולק, יושב ראש האיגוד

В честь тех, кто пережил лагеря и гетто и внесли вклад в строительство Израиля, свечу зажёл Менахем Шерман. В 15 лет он оказался в рижском гетто, был освобождён из концлагеря в апреле 1945 и уже в июле был в Палестине. Более 20 лет служил в армии, затем занимал руководящие посты в министерствах и муниципалитете. Его сопровождал внук Йони Шакед.



את הנר לכבוד ניצולי שואה שעלו לארץ ישראל, נלחמו בתש"ח ותרמו לביסוסה ושגשוגה של המדינה הדליק מר מנחם שרמן - אסיר גטו ריגה ומחנות ריכוז. נכלא בגטו ריגה בגיל 15, עבר מספר מחנות ריכוז. שוחרר באפריל 1945 וכבר ביולי עלה ארצה. הצטרף להגנה ושירת כאיש קבע כ-20 שנים. לאחר מכן מילא תפקידים בכירים במשק הישראלי. מנחם מלווה על ידי נכדו יוני שקד.

Встреча с земляками в Кфар-Блюм

Группа выходцев из Латвии и Эстонии побывала в кибуце Кфар-Блюм 15.10.2013. Полный автобус привез из центра страны также представителей второго поколения.



מספרת ניצולת השואה איטה בל (רוזנברג).

משמאל לימין: - סמיון שפונגין, שאול סורקין. ראשון מימין מנשה שדמי (פלדמן) ממיסדי כפר בלום

Рассказывает Ита Бель, кибуцница, прошедшая через гетто и лагерь. Слева на право: Семён Шпунгин, Шауль Соркин. Справа один из основателей Кфар Блюм Менаше Шадми (Фельдман)

מפגש יוצאי לטביה ואסטוניה בכפר בלום

ביום שלישי 15.10.2013 התקיים כנס יוצאי לטביה ואסטוניה במועדון כפר בלום בניצוחה של נירה זהר ובן דודה אליהו ולק יו"ר האיגוד. באוטובוס מלא שהגיע מהמרכז היו יוצאי לטביה ואסטוניה ובניהם, בני הדור השני.

מאיתנו היו המעט שנשאר מדור המייסדים ומעט מדי מדור הבנים, יחד עם זה המועדון היה מלא עד אפס מקום, חבל שבני המייסדים לא הגיעו בהמוניהם. בשער הכניסה למשק, נירה קיבלה את פני הבאים בהסבר קצר כולל תצפית על גבעת שוורץ, על מנת שתהיה לאורחים הבנה לגבי אחד השלבים המכריעים בהקמת הקיבוץ.

Из электронной почты 98-летнего кибуцника

Дорогой Эли, спасибо вам за замечательную инициативу привезти детей и внуков в наш кибуц. Дедов и отцов некоторых из них я еще помню по движению «ха-Шомер ха-Цаир - НЕЦАХ». Я все еще взволнован этой встречей, благодаря ей я помолодел на 80 лет, вернулся к тем дням, когда я был инструктором в «Алте Хейм» («Старый дом»). К сожалению, деятельность этого халуцианского движения была прервана в 1940 году, когда Советы вторглись в страны Балтии.

Судьба подарила мне долгие годы (я старейший кибуцник в Кфар-Блюме), наверное, для того, чтобы дожить до встречи с вами.

Я уверен, что организаторы вашего визита хотели дать вам возможность почувствовать дух первопроходцев, выходцев из Латвии и Эстонии, ваших дедушек и бабушек, которые превратили топи болот в цветущий сад. Ранее, всюду, куда ступала нога, были топь и запустение, сегодня – жизнь и процветание.

Лично для меня особой радостью было получить привет от живущей в Израиле племянницы, дочери моего брата, который был директором Еврейской (ивритской) гимназии в Таллине.

Михаэль Бахат, прибыл в страну в 1948 г. в рамках нелегальной алии, организованной движением «ха-Шомер ха-Цаир - НЕЦАХ».



מיכאל בהט עם אלי ולק, אליו מופנה המכתב
 Автор письма Михаэль Бахат с Эли Валком,
 к-рому адресовано письмо.

מתוך מכתב הדוא"ל של בן 98

אלי היקר, ראשית - ישר כוח חזק ואמיץ על היזמה והביצוע של הבאת הנכדים והננינים לבקר אותנו. חלק מהוריהם עוד הדרכתם במקומם בתנועת "השומר הצעיר" נצ"ח.

אני עדיין נרעש מהפגישה. במה? הן הצעירו אותי ב-80 שנה מאז הדרכת'ל אלטע הי"ם. רצה גורלי המר לכבות את אור התנועה בשנת 1940, עם פלישת הסובייטים לארצות הבלטיות. מחלק החיים גם זיכה אותי באריכות ימים כאחרון החברים-הגברים בקיבוץ. כנראה כדי לפגוש אתכם.

איני יודע מה היו ציפיותיהם מהמפגש הזה. אחת אני יודע:

האורחים ביקשו לנשום את האוויר ואת האווירה של חלוציות של עולי לטביה ואסטוניה. אני מקווה שהבינו שהסבתות והסבים הפכו ביצה ממארת לפסטורל ירוק חיוני. מה גם שיונתן עשה זאת יפה מאוד.

אישית הייתה לי חוויה פרטית כאשר זוג מסר לי דרישת שלום מבית אחי שבארץ, זכרו את אחי, מנהל הגימנסיה העברית בטלין.

מיכאל בהט, כפר בלום, עלה ארצה ב-1948 בנתיב הבריחה, אשר הופעל בעיקר על ידי חניכי תנועת "השומר הצעיר" - נצ"ח.



Продолжение со стр. 4

המשך מעמ' 4

У въезда гостей встречала Нира Зохар, чей отец приехал из Карсавы в 1938 г. Она описала вкратце этапы становления нашего кибуца и с вершины холма Гиват Шварц показала окружающую панораму.

Готовясь к встрече, мы подготовили краткий обзор истории Кфар-Блюма с иллюстрациями, включая фотографии основателей, собранные в рамках празднований 70-тилетия кибуца. С нашей стороны на этой встрече присутствовали немногие из отцов-основателей, а также представители второго поколения куббцников.

Особо трогательной была встреча Иты Бель и Семена Шпунгина. Ведь последний раз они виделись 70 лет назад, в одном из гетто, когда Семену было всего 14 лет.

Рассказывая о нашем кибуце, я особо коснулся периода после 1991 года, когда в рамках программы оздоровления кибуц встал на путь процветания.

Затем наши ветераны-основатели ответили на многочисленные вопросы и рассказали о себе, о том, как они нелегально, в рамках движения «Ха-Шомер Ха-Цаир» прибыли в Палестину. О том, как, преодолевая трудности климата, болот и болезней, они строили кибуц, поливая родную землю потом, кровью и слезами, зачастую и слезами радости; как в результате всего этого им удалось создать в Эрец Исраэль цветущее поселение – кибуц Кфар-Блум.

Меня особенно тронули личные истории основателей кибуца, а также рассказы наших гостей о борьбе за алию.

Затем Председатель Объединения Эли Валк вручил нам грамоту о посадке деревьев в Парке Кармель в честь нашего архива. Он рассказал об огромной работе, которую проводит Объединение: заботится о стариках, выпускает бюллетени Общества, организует встречи и съезды, а также поездки в страны исхода наших отцов. В такой поездке два года назад, в частности, участвовали и Лиора Хениг и Далия Пери, родившиеся и выросшие в Кфар-Блум. Среди подарков, полученных от гостей, фото памятника жертвам Шоа в Латвии и Эстонии и книги по истории Холокоста в Латвии.

Главной целью всех этих мероприятий, включая и встречу у нас в кибуце – это помнить, откуда пришли наши предки и что они пережили на пути возрождения Родины.

Йонатан Порат (отец, Элизер Фрид, приехал из Балвы),
директор архива Кфар-Блум

לקראת המפגש דאגנו להדפיס דפים על תולדות הקיבוץ והצגנו תמונות המספרות בקצרה על המקום. הוספנו גם את תמונות המייסדים מאותן ארצות שמנה הגיעו, אילו היו אותן התמונות שהיו תלויות בחדר האוכל במסגרת חגיגות ה-70.

האורחים שזה מרחוק באו, התקבלו בכניסה למועדון על ידי חברינו המייסדים. בין הפגישות המרגשות הייתה אחת מאד מרגשת שבה איטה בל פגשה לראשונה את סיומקה שפונגין אותו ראתה בפעם האחרונה בהיותו ילד בן 14, באחד הגטאות בהם שהו.

כמנחה המפגש, התמקדתי בדבריי בעיקר החל משלב הנסיקה של כפר בלום משנת 1991 שבו התחלנו לראות את האור בקצה המנהרה, ובהדרגה, בפעולות שקולות ובעיקר נכונות הגענו ליום הזה שבו אנו היום קהילה צומחת ופורחת.

המייסדים שלנו השיבו על שאלות שנשאלו וכן הוסיפו גם לספר על הרגשתם האישית במקום הזה, אחרי כל מה שעברו כחלוצים שהגיעו בעלייה בלתי לגלית לארץ הנכספת, לקרקע בתולה, מלאה ביצות וקדחת. הם סיפרו איך ביחד, בדם, יזע ודמעות שחלקן היו אף דמעות של שמחה, כפי שציינה בלה ישראלי, הצליחו להקים יישוב לתפארת בארץ ישראל.

התרגשתי לשמוע את חברינו מדברים בשבח של המקום ובדבריהם נוצר בי לא מעט געגוע לחברינו המייסדים שאינם עוד איתנו.

לסימו של יום קיבלנו מאליהו ולק יו"ר האיגוד מספר מתנות ובין היתר גם תעודה על שתילת 10 עצים על שמנו ביערות הכרמל של קרן הקיימת.

יו"ר הארגון משקיע את כולו בפעילות האיגוד: מארגן כנסים, מוציא עלונים ובין היתר אף מוציא טיולים בקבוצות מאורגנות לארצות ממנו באו מייסדינו. לטיול כזה הצטרפו לפני כשנתיים ליאורה הניג ודליה פרי, מהם אף הבנתי שהטיול מאד מומלץ למי שהנושא יקר לו.

המטרה העיקרית לפעילות זו ולמפגש שהיה אצלנו – לזכור ולא לשכוח מאין הורינו באו ומה הם עברו בדרכם להקמת המולדת.

יונתן פורת, מנהל ארכיון כפר בלום,
אביו, אליעזר פריד, עלה מבולבי

Членские взносы

Напоминаем все читателям бюллетеня, что членские взносы составляют 150 шек. в год.

Просьба выслать чек весной или летом и не откладывать уплату взносов до Азкары в декабре, что затрудняет финансирование работы Игуда. Следует также погасить задолженность за предыдущий год.

С благодарностью, правление Объединения

דמי חבר

אנו מזכירים לחברים לשלוח דמי חבר, שהם 150 ₪ לבודד או למשפחה.

נודה לכל מי שישלח את הצ'ק באביב או בקיץ ולא ידחה את התשלום לעצרת זיכרון בדצמבר. זה מקשה על מימון שוטף של הפעילות. יש גם לחסל חובות משנים קודמות.

בתודה, הנהלת האיגוד

Кфар Гилади – алия и заселение верхней Галилеи

Группа выходцев из Латвии и Эстонии совершила поездку по поселениям, важную роль в создании которых сыграли выходцы из этих стран. На встрече у нас, в Кфар Гилади, двое представителей второго поколения кибуцников – Гидеон Гилади, сын Гиты Школьник (урожденной рижанки), и я, Тора Шрайбер, дочь Абраши Лави - Валка (из Карсавы), рассказали гостям о сегодняшнем дне кибуца. Мы ознакомили их также с важнейшими вехами почти столетней истории как нашего поселения, так и всей поселенческой деятельности на севере страны. История заселения севера Израиля – это, в первую очередь, история организации «Ха-Шомер», отважные члены которой взяли на себя задачу охраны поселений, участие в борьбе за еврейский труд, а также создание новых поселений, включая Кфар Гилади. Дух «Ха-Шомера» захватывает также и около ста молодых ребят, членов организации «НЕЦАХ» (действовавшей в Прибалтике), которые прибывают в кибуц в 1932-35 гг., участвуют в обороне поселений севера Израиля и активно принимают волны новых репатриантов, главным образом, из арабских стран, прибывавших в рамках нелегальной репатриации.

Нашим гостям был показан документальный фильм об истории Кфар Гилади, а затем была проведена экскурсия по кибуцу, включая сохранившиеся дома первых поселенцев и старые хозяйственные

בכפר גלעדי - מעוז התיישבות ועליה

במסגרת סיור ביישובים אשר בהקמתם נטלו חלק חשוב יוצאי הארצות הבלטיות, התארחת אצלנו בקיבוץ כפר גלעדי קבוצה של חברי איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה. אחרי ארוחת צהרים, אירחנו אותם ב"בית הראשונים" סביב כיבוד קל. בני הדור השני לעולי לטביה - גדעון גלעדי, בן גיטה שקולניק (מריגה) ואנוכי, תורה שרייבר, בתו של אברהם לביא - ולק (מקורסובקה), נתנו הסבר קצר על הקיבוץ היום וערכנו היכרות עם אתרי המורשת אצלנו, המקיפים תקופה של קרוב למאה שנה של ההתיישבות היהודית באצבע הגליל. החל מאנשי ארגון "השומר" המאופייני באנשים בעלי אומץ לב ונחישות, שמחליטים לקחת את האחריות על בטחון והגנת הישוב היהודי. יחד עם זאת הם לוקחים על עצמם את העבודה העברית ומקימים את כפר גלעדי. רוח "השומר" ממשיכה בכפר גלעדי ו"שובה" גם את כ-100 צעירים מתנועת הנוער נצ"ח (מארצות הבלטיות), המצטרפים לכפר גלעדי בשנים 1932-35. הם עוסקים בהבטחת בטחונו של הישוב, באזור ובארץ ישראל, פותחים ליבם וביתם ומסייעים ליהודים בעיקר מארצות ערב, להגיע לארץ ישראל



постройки, в которых ранее работали выходцы из Латвии: коровник, стояло и курятники.

Я рассказала также о кибуце, который создали в Тверии халуцим из Латвии, из которого уходили группы первых создателей поселений Кфар Гилади, Афиким, Кинерет и Эйн Гев; о наших товарищах: Грише Шейнкмане, Симоне Замири, Ошере Гликке, Абраше Шмуклере и других. В конце экскурсии я показала гостям тайник оружия, который был устроен в 1939 году в помещении склада сельхоз-

בעליה בלתי לגאלית. הצגנו לחברי הקבוצה סרט המספר את סיפורה של כפר גלעדי והמציאות באותם ימים, לקחנו אותם לסיור רגלי בחצר ראשונים, במבנים ששימשו בעבר את הקיבוץ ובהם עבדו עולי לטביה: הרפת, האורווה והלולים.

במחסן החקלאי הישן סיפרתי לאורחים על קיבוץ שהקימו חברינו בעיר טבריה ומשם יצאו להקים את כפר גלעדי, אפיקים, כנרת, ועין גב, על חברינו



техники. Англичане так и не сумели найти его, т. к. об этом тайнике знали только «латыши». Перед отъездом гости побывали на кладбище, где похоронены защитники Тель-Хай, в т. ч. Трумпельдор, и где установлен памятник «Рычащего Льва» израильского скульптора Авраама Мельникова.

Окинув восторженным взором панораму поселений долины Хула, гор Нафтали и Голанских высот, наши гости распрощались с Кфар Гилади. Я надеюсь, что эта поездка позволит ее участникам лучше оценить вклад выходцев из Латвии и Эстонии в заселение Верхней Галилеи, тех молодых первопоселенцев и их потомков, которые, начиная с 1932 года, вот уже в течение четырех поколений продолжают строить и укреплять этот край.

Тора Шрайбер, Кфар Гилади

גרישה שינקמן, שמעון זמירי, אושר גליק, אברשה שמוקלר ועוד. ובסוף - הפתעה של ממש. חשפתי סליק לנשק שהקימו חברינו בשנת 1939 בתחום רב בתוך המחסן החקלאי ואשר לא נמצא מעולם על ידי הבריטים, כירק "הלטבים" ידעו את הסוד...

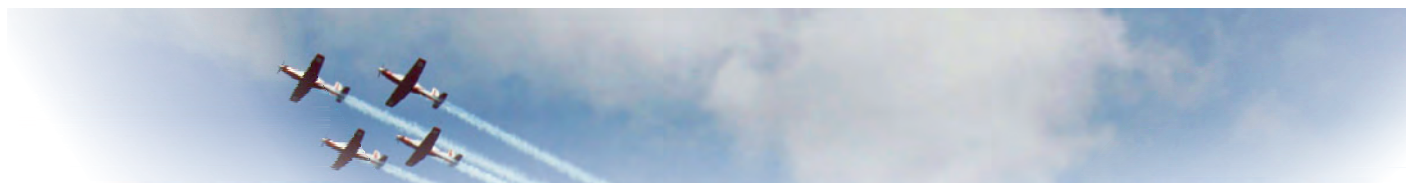


*Тора Шрайбер рассказывает о тайнике (сlike)
תורה שרייבר מספרת על הסליק*

לקראת סוף הסיור הגענו לבית העלמין לקברם של נופלי תל חי שם ממוקם פסל האריה השואא ליד קברו של טרומפלדור.

במבט אוהב לנופי הגליל וישובים הרבים הפרוסים בעמק החולה בהרי נפתלי והגולן נפרדו האורחים מכפר גלעדי. אני מקווה שהביקור אצלנו לא רק הרחיב ידע על תרומתם של יהודי לטביה ליישוב הגליל, אלא גם תרם להוקרה לחלוצים צעירים מארצות הבלטיות שבנו את ביתם בגליל העליון החל בשנת 1932 ולבני דור השלישי והרביעי הממשיכים כיום ביישוב הגליל.

תורה שרייבר, כפר גלעדי



BBC принимает тех, кто выжил



В июне 2013 г. военно-воздушные базы ЦАХАЛа принимали тех, кто прошёл через ужасы Шоа или пострадал от Холокоста. Около 10 000 спасенных и беженцев Холокоста прибыли на 12 баз BBC.

Наша группа состояла из 90 узников Сиона. На базе Сде Дов нас встретили солдаты и офицеры во главе с майором Нисимом. После праздничного угощения нас приветствовал заместитель командира базы подполковник Рами, который рассказал о создании базы в 1938 году, а также о работе базы и службе солдат и офицеров. Переводил на русский язык капитан Алекс, который приехал в страну 14 летним мальчиком в 1995 году и уже более 10 лет служит в Армии Обороны Израиля. Он создал в Израиле семью, воспитывает двоих детей.

Нам показали 2 коротких фильма о работе базы Сдэ Дов, обращение командующего военно-воздушными силами

חיל האוויר הצדיע לניצולי השואה



ביוני האחרון הצדיעו טייסי חיל האוויר לכ- 10,000 ניצולי ונפגעי שואה, אשר ביקרו ב-12 בסיסים של חיל האוויר הישראלי. הגעתי לבסיס שדה דב בתל-אביב יחד עם קבוצה של 90 אסירי ציון. את פנינו קבלו חיילים ומפקדים ובראשם רב סרן ניסים.

הוגש לנו כיבוד חגיגי ולאחר מכן בירך אותנו סגן אלוף רמי, סגן מפקד הבסיס, אשר סיפר על הקמת הבסיס עוד בשנת 1938 ועל פעילות החיילים והקצינים. דבריו תורגמו לרוסית ע"י סרן אלכס, שעלה לארץ ב-1995 בהיותו בן 14 ומשרת בצה"ל מעל עשור.

צפינו בשני סרטונים על שדה דב והקשבנו לברכתו המוקלטת של מפקד חיל אוויר, האלוף אמיר אשל. הגב' קולט אביטל, יו"ר מרכז האירגונים של ניצולי השואה, נשאה דברים ואמרה: "אנו בטוחים, שניצולי השואה



ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ		אנו מודים לחברים אשר העבירו תרומות לפעילות האיגוד	
Шломо Маноах, <i>Дгания алеф</i> 500 шек.	Памяти матери Рахель Маноах (ур. Швалбе). Разыскиваю потомков семей Швалбе и Мальтинских из Люцина, Двинска, Режицы и Балвы	לזכר רחל מנוח לבית שבלבה. מחפש שארים של משפחות שבלבה ומלטינסקי מלוצין, דווינסקי, רז'יצה ובאלווי	שלמה מנוח <i>דגניה א'</i> 500 ₪
Перец Светлицын, <i>Торонто, Канада</i> 500 шек.	В память о любимой жене, маме и бабушке Зельде (Жени) Светлицыной , ур. Супер , из Лудзы		פרץ סבטליצין <i>טורונטו, קנדה</i> 500 ₪
Маша Шрифтейлих, <i>Хайфа</i> 380 шек.	Памяти матери Рохале Ляховской (ур. Маноим из Вараклян), скончавшейся 16 лет назад. А также памяти её родителей Михл-Бенца Маноим и Ханы-Леи , урожд. Швалбе , и их сестёр Шейны и Либы , убитых в Вараклянах в августе 1941 г.	לזכר אמי רחל (רוח'לה) ליאחובסקי לבית מה-נעים ילדית ואראקלאן, לציון 16 שנה לפטירתה. ולזכר בני משפחתה, סבי מיכל-בנץ מה-נעים , סבתי חנה-לאה לבית שוואלב והדודות שיינה וליבה . אשר ניספו באוגוסט 1941 בואראקלאן	מאשה שריפטיליך <i>חיפה</i> 380 ₪
Семьи Лин , <i>Ашдод</i> и Тульчинский , <i>Тель Авив</i> 500 шек.	Памяти безвременно ушедшего брата, мужа, отца и бабушки Нахмана - Наума Лина (1947 – 2013) и памяти Жени Тульчинской , скончавшейся 4 года назад		משפחות לין <i>אשדוד</i> וטולשינסקי <i>תל אביב</i> 500 ₪
Фаина Хвалевски, <i>Ашдод</i> 300 шек.	Памяти дорогих родителей Сарры (1923 г.р.) и Давида (1919 г.р.), скончавшихся в Израиле		פאינה חבלבסקי <i>אשדוד</i> 300 ₪
На поощрение деятельности Объединения поступило анонимное пожертвование в 1000 шек., а также пожертвования в 150 шек. от: Эрики Берман, Михаль Гелерман, Любы Соркин		לעידוד פעילות האיגוד התקבלה תרומה של 1000 ש"ח בעילום שם וכמו כן תרומות של 150 ₪ מחברי האיגוד: אריקה ברמן, מיכל גלרמן, נעמי ולובה סורקין	

Продолжение со стр. 7

המשך מעמ' 7

генерал- майора Амир Эшель, а также выступление Колет Авиталь, председателя Организации, объединяющей всех спасенных, которая сказала:

"Мы убеждены, что спасшиеся от холокоста люди, которые участвовали в построении нашего государства, заслужили, чтобы армия отдала им честь".

Пишущий эти строки рассказал о роли узников Сиона в создании государства Израиль и поблагодарил генерал-майора Амира Эшеля, командиров и солдат базы Сдэ Дов за теплый прием, оказанный нам. Мы осмотрели 2 типа транспортных самолетов, а майор Гаври рассказал об особенностях этих машин. В качестве памятного сувенира мы получили значок BBC и памятную открытку - израильские самолеты над Освенцимом.

שתרמו כה רבות למדינה ראויים להצדעה שצה"ל מצדיע להם".

סיפרתי לנוכחים על תפקידם של אסירי ציון בבניית הארץ, הודיתי למפקד חיל האוויר, לקצינים ולחיילים המשרתים בשדה דב על קבלת הפנים החמה והלבבית. לבסוף הציגו בפנינו 2 דגמים של מטוסי תובלה, ורב סרן גברי סיפר על תכונותיהם המיוחדות של המטוסים. כמתנה קבלנו סמל של חיל האוויר וכן גלויה למזכרת - צילום המטס של מטוסי חיל האוויר מעל אושוויץ.

Иосиф Едейкин,
член Совета Объединения выходцев из Латвии и Эстонии

יוסף יידיקין, תל אבי, אסיר ציון,
חבר האיגוד.



Движение "Бейтар" возникло в Латвии

В августе 2013 г. почтовое управление Израиля выпустило марку, посвященную 90-летию основания молодежно-

го движения "Бейтар".

В пояснительном листке для филателистов указано, что движение "Бейтар" было основано в столице Латвии Риге.

В Латвии, впервые ставшей независимой в ноябре 1918 г., еврейская культурная и общественная жизнь была очень активной вплоть до советского вторжения в Прибалтику (июнь 1940). В частности, в 1920 г. было основано Еврейское Общество Поощрения Искусств и Наук, во главе которого стоял известный в Риге детский врач Герман Вассерман. Это Общество содержало школу, преподавание в которой велось на иврите. Она была известна под названием Гимназия Иврит.

Жаботинский, один из лидеров сионистского движения, основавший совместно с Иосифом Трумпельдором во время первой мировой войны еврейские стрелковые полки в составе британской армии, искал в то время активистскую еврейскую молодежь для создания оборонной силы еврейской Палестины.

Когда в конце 1923 г. Владимир Жаботинский посетил Ригу, учитель ТАНАХА Гимназии Иврит Моше Халеви Левин свёл его с группой активистской сионистской молодежи, организовавшейся в гимназии.

В результате этой встречи 27 ноября 1923 г. был основан "Союз им. Иосифа Трумпельдора" – "Бейтар". Вскоре эта молодежная организация (Брит יוסף תרומפלדור) стала всемирной. В Италии, Чивитавеккья, действовало морское училище Бейтара, а судно "Теодор Герцль" было приписано к рижскому порту. "Бейтар" был основным поставщиком кадров для Эцел'а - Национальной Военной Организации - когда та, перед Второй мировой войной, восстала против власти британского мандата в Палестине.

דוד מורין, בייטריסט,

выпускник рижской Гимназии Иврит; Кфар Саба

Исторический архив Объединения

открыт по средам с 10:00 до 13:00

Посещение в иные дни следует согласовать по телефону 09-9596532 (имеется автоответчик)

или по e-mail: arch.shfayim@gmail.com

Архив находится в Шфаим (в ста метрах к югу от торгового центра).

כתובת הארכיון: מרכז חינוכי חוף השרון, בניין קתדרה, שפיים 6099000

תנועת "בית"ר" נוסדה בלטביה

באוגוסט 2013 הנפיק דואר ישראל בול לציון 90 שנה להקמת תנועת הנוער בית"ר. בעלון השרות הבולאי צוין, שתנועה זו נוסדה בבירת לטביה, בריגה. בנובמבר 1918, הכריזה לטביה על עצמאותה, ובתקופה שעד לפלישת ברית המועצות לארצות הבלטיות ביוני 1940, פרחו ותססו בה חיי התרבות היהודיים והחיים הציבוריים.

בשנת 1920 הוקמה "האגודה היהודית לעידוד האמנות והמדעים בלטביה", וליו"ר האגודה היה רופא הילדים הרמן וואסרמן. האגודה כללה גם בית ספר, ששפת ההוראה בו הייתה עברית, והיה ידוע בשם "הגימנסיון העברי, ריגה". בבית הספר היו 6 כיתות יסודי ו-4 כיתות תיכון.

בסוף שנת 1923 ביקר בריגה המנהיג הציוני הידוע זאב ז'בוטינסקי. במלחמת העולם הראשונה הוא ארגן במסגרת הצבא הבריטי יחד עם יוסף טרומפלדור את הגדודים העבריים "הלגיון העברי". בתקופה ההיא, שנות ה-20 של המאה ה-20, חיפש ז'בוטינסקי נוער יהודי אקטיביסטי במטרה להקים כוח מגן ליישוב בארץ ישראל.

בגימנסיון העברי הייתה קיימת קבוצת

נוער ציוני אקטיביסטי שבראשה עמד אהרון צבי פרופס. המורה לתנ"ך בגימנסיון, הרב משה הלוי לוויין ומנהל הגימנסיון, ראוכווארגר, שבא מרוסיה, הפגישו את ז'בוטינסקי עם הקבוצה הזו.

התוצאה הייתה, הקמת תנועת הנוער "ברית יוסף תרומפלדור" – בית"ר, ב-27.11.1923.

מקור השם באחת משלוש המצודות האחרונות של בר כוכבא בזמן המרד הגדול נגד הרומאים שנקראה בִּיתֵר. (החלפת האות "ט" בשם טרומפלדור באות "ת" הייתה הרעיון של ז'בוטינסקי).

בתוך זמן קצר הפכה בית"ר לתנועה עולמית. עד לשנת 1930 היה מרכז בריגה, לאחר מכן עבר המרכז לוינה. בצ'כוסלובקיה (איטליה) היה לבית"ר בית ספר לימאים ושם אחת מספינות הלימוד היה "תאודור הרצל" שהייתה רשומה בנמל ריגה. גם במועדון הטיס הלטבי שבריגה הייתה קבוצה של בית"רים שלמדה להעפף דאונים.

דוד מורין, בית"רי, בוגר הגימנסיון העברי, כפר סבא

הארכיון ההיסטורי של האיגוד

פתוח לקהל בימי ד' בין השעות 10:00-13:00

ביקור בימים אחרים יש לתאם

בטל' 09-9596532 ניתן להשאיר הודעות במשיבון)

או בדוא"ל: arch.shfayim@gmail.com

הארכיון ממוקם במתחם החינוכי בשפיים (כ-100 מ' דרומה מן המרכז המסחרי).



נאשי סטולטניע

Абраша Кац родился в Яаунелгаве 3 декабря 1913. Он служил в латвийской армии, в 1940-41 году был в рабочей гвардии, участвовал в войне против фашистов, был ранен, но вернулся в строй. После войны закончил текстильный техникум. Приехал в Израиль в 1966 году.

Когда мы пришли поздравлять его, нас встретил жизнерадостный человек, который ведёт переписку по электронной почте со своим другом Шмуэлем Кадишевичем, к-рый старше его на полгода.



יו"ר האיגוד אלי ולק מברך את אברהם כץ
ביום הולדת 100
Председатель Объединения Эли
Валк поздравляет юбиляра

ברכות לבני המאה

ב-3.12.2013 בירכנו את מר **אברהם כץ**. יליד העיירה Jaunjelgava בהגיעו לגיל 100. הוא שירת בצבא הלטבי ובשנת 1940 גוייס לפלוגות העבודה של הצבא האדום. נפצע בזמן המלחמה אך חזר לשורות הלוחמים. בסיום המלחמה פנה ללימודי טכנאות טקסטיל. עלה לארץ ב-1966.

כאשר באנו לברכו ביום הולדתו ה-100 פגש אותנו אדם צלול, ערני ושמח, המתכתב עם חברו שמואל קדישביץ', המבוגר ממנו בחצי שנה, בדואר אלקטרוני.

מי ייתן וכל יוצאי לטביה ואסטוניה יהיו בגילם צלולים כמוהם.

Бенциону Соломину в сентябре 2013 г. исполнилось 100 лет. В 1934 г. он приехал в Палестину из Даугавпилса. Одним из первых записался в британскую армию, чтобы воевать против Германии. После 4 лет в немецком плену вернулся в Эрец-Исраэль.

Все его родные погибли в Латвии. Несколько лет назад он вместе с детьми и внуками побывал в Риге и Даугавпилсе.

К столетнему юбилею мы направили ему видеопоздравление. Бенцион был самым пожилым участником нашей Азкары в ноябре 2013 г.



בן ציון סולומין עם בנו יוסי בעצרת
С сыном Йоси на Азкаре
20.11.2013

בן ציון סולומין הגיע לגיל 100 בספטמבר האחרון. הוא עלה בשנת 1934 מדווינסק. בשנת 1940 התגייס לצבא הבריטי, וחזר ארצה לאחר 4 שנים בשבי הגרמני. לפני שנים אחדות ערך מסע שורשימ עם ילדיו ונכדיו, לריגה ולדאוגבפילס. בן ציון היה המשתתף המבוגר ביותר בעצרת הזיכרון בנובמבר 2013.

Верните еврейскую собственность

В декабре 2013 г. наши друзья и коллеги из организации выходцев из Латвии в США "Jewish survivors of Latvia" направили письмо Президенту Латвии Андрису Берзиньшу, в котором призвали Сейм и правительство Латвии безотлагательно вернуть еврейской общине Латвии собственность, принадлежавшую ей на основании закона и морали. При этом отмечается, что, подписав Терезинскую декларацию в 2009 г., Латвия взяла на себя моральное обязательство вернуть общественную собственность, положив конец исторической несправедливости.

Не получив ответа, авторы письма разослали сообщение для печати. В связи с этим пресс-секретарь президента сообщила, что А. Берзиньш считает, что вопрос о возврате собственности юридическим лицам следует рассматривать в законодательном порядке, так как процесс денационализации в Латвии закончен. По сообщениям в электронных СМИ Латвии, новый премьер-министр Лаймдота Страуме заявила, что вопрос о реституции еврейской собственности не стоит на её повестке дня.



Jewish Survivors of Latvia, Inc.

דורשים פיצוי על הרכוש

חברינו בארגון ניצולי שואה מלטביה בארה"ב "Jewish survivors of Latvia" שיגרו בדצמבר אשתקד מכתב לנשיא לטביה אנדריס כְּרִיזְנִישׁ בו דרשו להחזיר ללא דיחוי את הרכוש שהיה שייך לקהילות יהודיות בארץ זו עד 1940. בפניה הודגש שללטביה, כמדינה שהצטרפה להצהרת טֶרְזִין (2009), יש חובה מוסרית לשים קץ לאי-צדק היסטורי ולהחזיר את הרכוש.

מאחר ולא התקבלה שום התייחסות מהנמען, נשלחה הודעה לעיתונות אודות הפניה. דוברת של הנשיא הודיע, שלדעתן של כְּרִיזְנִישׁ סוגיית החזרת הרכוש לגופים משפטיים יש לבחון מהבטת חוקתי, מאחר ותהליך דה-נציונליזציה הסתיים בלטביה מזמן. לפי כלי תקשורת האלקטרוניים הודיעה ראש ממשלת לטביה החדשה לאימדוטה סְטְראוּמָה, שסוגיית החזרת רכוש יהודי לא נמצא כעת על סדר יומה.



ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ		אנו מודים לחברים אשר העבירו תרומות לפעילות האיגוד	
Шахар Ценципер Тель Авив, 3000 שק.	В память семей Хулин, Гутман, Сомински и Ценципер . От имени новых поколений, которые своими успехами и процветанием доказывают, что никакие силы не победят нас, как сказано "Чем больше его угнетают, тем сильнее он и множится".	לכבוד משפחות חולין, גוטמן, סומינסקי וצנציפר . בשם דור ההמשך המוכיח בקיומו, הצלחתו ושגשוגו כי לעולם צרינו לא יוכלו לנו, כפי שנאמר "כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ".	שחר צנציפר תל אביב ₪ 3000
Пнина Эдельштейн Кирьят Моцкин, 1000 שק.	В память покойного отца Биньямина Эдельштейна , род. 15.11.1913 и его жены Цили , а также в память всех родных и семьи Гутман со стороны моей матери, погибших в Шоа.	לזכר אבי בנימין אדלשטיין , יליד וינדאו, בוגר המכון הטכנולוגי בריגה אשר ב-15.11.2013 מלאו מאה שנה להולדתו, לזכר אשתו צילה ולזכר כל בני משפחתו ומשפחת גוטמן מצד אמי שניספו בשואה.	פנינה אדלשטיין קרית מוצקין ₪ 1000
Илана Бен-Изри Биньямина, 1000 שק.	В честь моих родных из Айзпите и Лиенаи: родителей отца - Хавы и Аарона Тевеловых , его брата Гутмана и сестры Фриды Токмаковой	לכבודם ולזכרם של בני משפחת טבלוב מאייזפוטס ומליבאו. סבתי וסבי חווה ואהרון טבלוב , דודי גוטמן טבלוב ופרומה טוקמקובה לבית טבלוב .	אילנה בן עזרי בנימינה ₪ 1000
Белла Цейтлин Нетания, 500 שק. Шуламит Фур Нетания, 500 שק.	В память о нашем отце Моше (Максе) Фур , родившемся 120 лет назад, погибшем в Гулаге в Сибири 70 лет назад, и матери Сарры-Мери (ур. Штейн), скончавшейся 35 лет назад и сестры Иты Альбин (ур. Фур) 1923 г.	לזכר אבינו משה (מקס) פור שנולד לפני 120 שנה ונספה בגולג בסיביר לפני 70 שנה, ולזכר אמו שרה-מרי לבית שטיין שנולדה לפני 115 שנה ונפטרה בישראל בשיבה טובה לפני 35 שנים, ולזכר אחותנו איטה אלבין לבית פור ילידת 1923	בלה צייטלין נתניה ₪ 500 שולמית פור נתניה ₪ 500
Михаэль Манаим Йехוד, 1000 שק.	Памяти любимой жены, матери, бабушки и любящей сестры и подруги Мирьям (урожд. Бавильской) из Риги (1946- 2013), скончавшейся после продолжительной борьбы с раковой болезнью. Твои красота и благородство всегда будут с нами.	לזכר אשתי האהובה, אם, סבתא ואחות אוהבת, מרים לבית בבילסקי , ילידת ריגה (1946-2013). נפטרה לאחר מאבק אמיץ וממושך במחלת הסרטן. יפה ואצילית בחייה ובמותה. יהי זכרה ברוך!	מיכאל מנעים יהוד ₪ 1000
Иехезкель Замуэльсон Кирьят Моцкин, 1000 שק.	В память о моём отце Йосифе Замуэльсон , жертве советского террора(1898 – 1942) и матери Фейги (1893 г.р.), скончавшейся в Израиле.	לזכר אבי יוסף זמואלסון , קורבן הטרור 1898-1942 ולזכר אמי פייגה לבית דובריש שנפטרה בארץ 1893-1981	יחזקאל זמואלסון קריית ים ₪ 1000

Время работы нашего офиса (ул. Каплан 17, комната,135 Тель-Авив): Воскр. по четв. – с 10:30 до 14:30 В иное время работает автоответчик. Тел. 03-6093476, факс 03-6951310	שעות עבודה במשרד האיגוד ברח' קפלן 17, חדר 135, תל אביב: בימים א' - ה' בין השעות 10:30-14:30 בשעות אחרות ניתן להשאיר הודעה. טל. 03-6093476, פקס 03-6951310
Адрес для писем: 6124302, תל אביב, ת.ד. 23574	הכתובת למכתבים: ת.ד. 23574 תל אביב, 6124302

אצלנו - בטאון איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל • גיליון מס' 34 • פברואר 2014 / אדר תשע"ד המערכת: אלי ולק, דוד מורין, אלה ברקן, מרק ריבק, אריה צנציפר ציילומים: יעקב גורדין • עריכה והגהה בעברית: אלה ברקן • עריכה גרפית: בלה פלינר יוצא לאור בתמיכת המשרד לאזרחים ותיקים ועידת התביעות	
--	--